

BÁO CÁO THAM LUẬN

tại “Hội nghị hướng dẫn nghiệp vụ thanh tra; tập huấn, hướng dẫn về công tác thanh tra, kiểm tra năm 2024 của ngành Tài nguyên và Môi trường ”

Nội dung: Một số kinh nghiệm trong quá trình giải quyết kiến nghị, phản ánh về lĩnh vực đất đai

Khoản 2, Điều 2, Luật Tiếp công dân năm 2013 quy định: “*Kiến nghị, phản ánh là việc công dân cung cấp thông tin, trình bày ý kiến, nguyện vọng, đề xuất giải pháp với cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân có thẩm quyền về những vấn đề liên quan đến việc thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật, công tác quản lý trong các lĩnh vực đời sống xã hội thuộc trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân đó.*”

Như chúng ta đã biết, đối với lĩnh vực đất đai thì tỉ lệ đơn thư (bao gồm cả kiến nghị, phản ánh, khiếu nại, tố cáo) chiếm tỉ lệ cao trong tổng số lượng đơn thư các lĩnh vực. Xét về mặt pháp luật thì kiến nghị, phản ánh khác với khiếu nại, tố cáo. Tuy nhiên, xét về mặt thực tiễn thì các vấn đề này có nhiều điểm giao thoa, có nhiều mối quan hệ, thậm chí kiến nghị, phản ánh còn là bước khởi đầu cho việc khiếu nại, tố cáo. Chính vì vậy, trong lĩnh vực quản lý về đất đai, chúng tôi xác định cần xử lý, giải quyết tốt các kiến nghị, phản ánh sẽ hạn chế được đơn thư khiếu nại, tố cáo.

Việc tiếp nhận các kiến nghị, phản ánh của công dân đến cơ quan nhà nước cơ bản thông qua việc tiếp công dân và đơn thư. Ở mỗi kênh tiếp nhận thông tin thì cần có những phương pháp xử lý phù hợp.

Thứ nhất, đối với việc tiếp nhận các kiến nghị, phản ánh thông qua tiếp công dân.

Việc tiếp công dân được thực hiện theo Luật Tiếp công dân và Quy định số 11-QĐi/TW ngày 18/02/2019 của Ban Chấp hành Trung ương về trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy trong việc tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân và xử lý những phản ánh, kiến nghị của dân.

Tâm lý người dân khi đến Trụ sở Tiếp công dân của cơ quan Nhà nước luôn mong muốn được gặp, trình bày ý kiến với người đứng đầu cơ quan, cấp chính quyền; được giải thích, giải đáp ngay những ý kiến, nguyện vọng của mình. Như vậy, trước hết, việc người đứng đầu cơ quan, cấp chính quyền cùng các bộ phận chuyên môn trực tiếp tiếp công dân theo lịch đã không những đảm bảo việc chấp hành nghiêm các quy định của Đảng, Nhà nước mà còn tạo cho người dân tâm lý tin tưởng, tôn trọng, hạn chế tối đa được bức xúc.

Những kiến nghị, phản ánh chưa được giải đáp, giải quyết ngay thì việc ghi nhận lại nội dung kiến nghị, phản ánh, chuyển cho cơ quan có thẩm quyền giải quyết; theo dõi, đôn đốc việc giải quyết; thông tin lại cho người dân kết quả giải quyết, giải đáp là rất quan trọng; nó thể hiện trách nhiệm của cơ quan nhà nước với

công dân, tạo niềm tin cho người dân. Do vậy, cần lập sổ theo dõi, giao cán bộ đầu mối theo dõi, có thời hạn giải quyết cụ thể từng vụ việc, từng lĩnh vực thì mới không bị sót nội dung.

Ngoài ra, cần phân loại, nhận diện đối tượng, nội dung kiến nghị, phản ánh để có thái độ và cách ứng xử phù hợp. Thái độ hòa nhã, trọng thị, tôn trọng công dân là nguyên tắc của cán bộ tiếp dân, tuy nhiên cũng có những đối tượng, những tình huống mà người tiếp công dân cần có thái độ dứt khoát, cứng rắn mới đem lại kết quả tốt.

Thứ hai, đối với việc tiếp nhận các kiến nghị, phản ánh thông qua việc tiếp nhận đơn thư.

Cần phân công đơn vị đầu mối tổng hợp, theo dõi đơn thư. Tuy nhiên, đây chỉ là đơn vị đầu mối. Còn nội dung về nghiệp vụ, trách nhiệm tham mưu, quản lý trong lĩnh vực đất đai gồm rất nhiều đơn vị, nhiều cấp, ngành. Trong phạm vi bài viết này chúng tôi muốn trao đổi sâu hơn về vấn đề đơn thư lĩnh vực đất đai thuộc phạm vi thẩm quyền của Văn phòng Đăng ký đất đai cấp tỉnh.

Theo quy định tại Nghị định số 10/2023/NĐ-CP ngày 03/4/2023 của Chính phủ thì thẩm quyền cấp Giấy chứng nhận đối với các trường hợp quy định tại khoản 4 Điều 95, khoản 3 Điều 105 của Luật Đất đai ở các địa phương đã thành lập Văn phòng đăng ký đất đai thì việc cấp Giấy chứng nhận, xác nhận thay đổi vào Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất thuộc hệ thống Văn phòng Đăng ký đất đai. Như vậy, rất nhiều đơn thư về đất đai sẽ thuộc thẩm quyền giải quyết của Văn phòng Đăng ký đất đai (*không phải chỉ đơn thư kiến nghị, phản ánh mà cả khiếu nại, tố cáo*). Hiện nay, trên địa bàn tỉnh Hà Nam, kiến nghị, phản ánh của công dân đến Văn phòng Đăng ký đất đai hầu hết liên quan đến việc thực hiện trích đo, việc yêu cầu hạn chế quyền của người sử dụng đất (*yêu cầu ngừng giao dịch*), việc giải quyết các thủ tục hành chính, việc cấp GCNQSD đất, việc cung cấp tài liệu hồ sơ địa chính...

Để hạn chế các vụ việc khiếu nại, tố cáo mà thẩm quyền giải quyết lần đầu thuộc Văn phòng Đăng ký đất đai (*nghĩa là nếu vẫn theo con đường hành chính thì Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường sẽ là người giải quyết lần hai*), Lãnh đạo Sở đã chỉ đạo Thanh tra Sở phối hợp với Văn phòng Đăng ký đất đai xử lý tốt các kiến nghị, phản ánh của công dân liên quan đến nghiệp vụ và thẩm quyền của hệ thống Văn phòng Đăng ký đất đai; bố trí cán bộ phụ trách việc tham mưu xử lý đơn thư tại các Chi nhánh Văn phòng Đăng ký đất đai; nâng cao trách nhiệm và kỹ năng của cán bộ tiếp nhận hồ sơ, thủ tục hành chính phát sinh. Qua một số vụ việc cho thấy, nếu quá trình này thực hiện tốt thì sẽ không phát sinh đơn thư khiếu nại, thậm chí là tố cáo. Ngoài ra, đối với một số kiến nghị có tính chất phức tạp thì Thanh tra Sở phối hợp với Văn phòng Đăng ký đất đai, cùng địa phương tổ chức làm việc với công dân để giải thích, giải đáp; thậm chí có những vụ việc qua quá trình làm việc với công dân đã phát hiện có những sai sót trong quá trình quản lý, nghiệp vụ, đã kiến nghị cơ quan quản lý kịp thời điều chỉnh; có những việc công dân đã rút đơn, đồng thuận với cách giải quyết của cơ quan quản lý... Song song

với việc này là việc thống kê, theo dõi đơn thư phát sinh tại hệ thống Văn phòng Đăng ký đất đai, cập nhật cùng việc thống kê, theo dõi đơn thư phát sinh tại Sở đề Sở kịp thời nắm bắt các vụ việc ngay từ ban đầu, chỉ đạo giải quyết kịp thời.

Năm 2023, tổng số có gần 500 kiến nghị, phản ánh về đất đai mà Sở Tài nguyên và Môi trường Hà Nam phải xử lý, trong đó có trên 300 kiến nghị, phản ánh trực tiếp đến hệ thống Văn phòng Đăng ký đất đai phải xử lý. Do nghiêm túc thực hiện các quy định, quy chế về tiếp công dân, xử lý đơn thư kiến nghị, phản ánh, thực hiện đồng bộ các giải pháp nên hầu hết các kiến nghị, phản ánh được xử lý kịp thời, ít phát sinh thành khiếu nại, tố cáo.

Dưới góc độ nghiên cứu và thực tiễn ở một phạm vi nhất định, chúng tôi chia sẻ một số phương pháp, cách thức đã và đang thực hiện trong quá trình giải quyết kiến nghị, phản ánh của công dân ở lĩnh vực đất đai. Có thể phương pháp này rất nhiều cơ quan đã thực hiện, hoặc thực hiện tốt hơn. Nhưng chúng tôi cho rằng, các phương pháp, cách thức quản lý trước hết vẫn phải tuân thủ các nguyên tắc mà pháp luật quy định, chế độ công vụ cho phép. Ngoài ra, vận hành trên thực tiễn thì rất đa dạng, cần sự linh hoạt, phù hợp với từng hoàn cảnh, đối tượng và sự vào cuộc của các cấp, các ngành, đặc biệt là đối với việc giải quyết kiến nghị, phản ánh của công dân về lĩnh vực đất đai. Đặc biệt, khi cơ sở dữ liệu về đất đai được hoàn thiện, đồng bộ, thì đây sẽ là một công cụ quản lý quan trọng, hỗ trợ tích cực, hiệu quả cho việc giải quyết các kiến nghị, phản ánh của người dân./.